Raadsvoorstel

Gemeente Groningen

Onderwerp	**Vervolgfinanciering WarmteStad**		
Registratienr.	6296533	Steller/telnr.	Eric van Huissteden/ 0622446158 Bijlagen 1

Classificatie

☐ Vertrouwelijk

Portefeuillehouder	Gijsbertsen	Raadscommissie B&V
Langetermijn agenda (LTA) Raad	LTA ja: ☐ Maand Jaar LTA nee: ☐ Niet op LTA	

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit:

I. kennis te nemen van het Financieel Meerjarenplan WarmteStad 2017 – 2021;
II. de opgelegde geheimhouding te bekrachtigen ten aanzien van het Financieel Meerjarenplan WarmteStad 2017 – 2021 op grond van artikel 10, lid 2, sub b Wet Openbaarheid Bestuur juncto artikel 25, lid 3 Gemeentewet;
III. als gevolg de gemeentelijke leningen aan WarmteStad van in totaal € 5.058.000,--, ten behoeve van het Financieel Meerjarenplan WarmteStad en het overbruggingskrediet geothermie, het benodigde weerstandvermogen vast te stellen op € 726.000,-- en te dekken uit de Algemene Egalisatiereserve;
IV. geen wensen en bedenkingen te hebben bij het verstrekken van deze leningen;
V. tot kapitaalverstrekking aan WarmteStad BV van € 2.000.000,-- ten behoeve van het verwerven van agio aandelen in Warmtenet Noordwest BV door WarmteStad BV en deze te dekken uit de risicodragende lening van de provincie Groningen;
VI. de gemeentebegroting 2017 op programmaniveau overeenkomstig te wijzigen.

Samenvatting

Verduurzamen van onze warmtevoorzieningen is essentieel om in 2035 een energie neutrale stad te hebben. WarmteStad speelt hierin een hoofdrol. Met het FMJP 2017 - 2021 markeert WarmteStad haar (financiële) ambities. Daarin bouwt en exploiteert WarmteStad geothermie en warmtenet Noordwest en exploiteert zij WKO Europapark en de nog aan te kopen WKO-bronnen Ebbingekwartier en Grunobuurt. De WKO-bronnen liggen in gebieden waar de gemeente de regie heeft zodat de maximale mogelijkheden in de ondergrond aan hernieuwbare energieopslag worden benut. Met het FMJP hebben Waterbedrijf Groningen en gemeente Groningen ingestemd onder voorbehoud van financiering. WarmteStad kan nog niet op eigen kracht externe financiering aantrekken. Daarom is de aandeelhouders gevraagd om extra financiering. Voor het FMJP, jaarschijf 2017, is dit voor de gemeente € 2.000.000,--.
Voor geothermie en warmtenet Noordwest geeft de bank de financiering vrij nadat de boring succesvol is gebleken. Dit betekent dat de eerste boring, de werkzaamheden voor het warmteverdeelstation en een deel van het warmtenet worden gefinancierd met alleen eigen vermogen. Er ontstaat een grotere piek aan investeringen met eigen vermogen dan in juni 2016 voorzien. WarmteStad heeft hiervoor de gemeente Groningen verzocht om een overbruggingskrediet van € 3.058.000,--. Deze lening wordt zo spoedig mogelijk, nadat extern vermogen is verkregen, afgelost.
Het waterbedrijf Groningen stelt voor beide leningen gelijke bedragen ter beschikking. Bij het lenen aan een verbonden partij is een toevoeging aan het weerstandsvermogen nodig. Op basis van het risicoprofiel van WarmteStad is het voorstel om het benodigde weerstandsvermogen van € 726.000 te dekken vanuit de algemene egalisatiereserve (AER). Het verstrekken van de lening is een collegebevoegdheid. Het aanspreken van de AER valt onder het budgetrecht van de raad.
Bij het investeringsbesluit geothermie in juni 2016 is ingestemd met verstrekking van € 2.000.000,-- aan WarmteStad, te dekken uit de risicodragende lening van de provincie Groningen. Omdat dit niet in 2016 is afgeroepen regelt besluitpunt V dat deze kapitaalverstrekking administratief doorschuift naar 2017.

B&W-besluit d.d.: 16 mei 2107

Vervolg voorgesteld raadsbesluit

Aanleiding en doel

Warmtestad
In onze stad vormt warmte circa 60% van de energiebehoefte. Hier liggen dus grote kansen om de CO2-uitstoot in te perken wanneer we onze warmtevoorzieningen verduurzamen. Het recent aan de gemeenteraad gepresenteerde actieplan Groningen Aardgasloos 2035 zet onze ambities op het spoor 'warmte' nogmaals helder neer.

Om beperking van de CO2-uitstoot te bereiken heeft u begin 2014 ingestemd met de oprichting van WarmteStad. De onderneming om de voortrekkersrol te vervullen bij deze transitie van onze warmtevoorziening. Een nutsbedrijf dat lokaal, betrouwbaar en betaalbaar duurzame warmte en koude levert.

WarmteStad regisseur collectieve WKO's

Regiegebieden
In de nota "Stad Verdiept", door u in 2012 vastgesteld, nemen wij een sturende rol in bij gebieden waar verschillende (toekomstige) WKO-bronnen met elkaar in de ondergrond kunnen interfereren. Deze regie is nodig om de potentie die in de ondergrond zit aan warmte en koudeopslag maximaal te benutten. Vaak bevinden deze WKO-bronnen zich in gebieden waar sprake is van veel ruimtelijke ontwikkelingen en liggen er dus legio kansen om nieuwe gebouwen aan te sluiten op duurzame warmte en koude. Dan is belangrijk dat de vergunninghouder voor het exploiteren van de ondergrond dicht tegen de gemeente aan zit. In deze regiegebieden heeft de gemeente conform de nota "Stad Verdiept" de coördinatie en is de publieke onderneming WarmteStad de voor de hand liggende partij om te exploiteren.

Collectieve WKO's
Er zijn al diverse solitaire WKO's in de stad: één bron gekoppeld aan één gebouw (eigenaar). De bemoeienis van de gemeente daarmee is beperkt. Bij collectieve WKO's gaat het over één of meerdere WKO-bronnen die meerdere gebouwen met verschillende eigenaren bedienen. Bij collectieve WKO's ligt er veelal een koppeling aan ruimtelijke ontwikkelingen en moet met veel partijen overeenstemming worden bereikt. Deze afhankelijkheid van de wensen en het tempo van derden, de gemeente en het collectieve karakter maken dat private partijen (in tegenstelling tot solitaire WKO's) niet gretig zijn om een rol te spelen. En als zij een rol spelen, zoeken zij als gevolg hiervan het maximum op qua tarifering. Wanneer we het bouwen en exploiteren van collectieve WKO's aan de markt over te laten is de kans aanwezig dat niet alle potentie van onze ondergrond wordt benut. Dit is vanuit onze energieambitie een ongewenste situatie.

Dit overziend ligt het voor de hand om WarmteStad, als publieke onderneming, een rol te geven bij het verder uitbouwen van collectieve WKO's in regiegebieden.

FMJP 2017 - 2021

Warmte en koudeopslag (WKO) binnen WarmteStad
De afgelopen periode had WarmteStad haar focus vooral op het project Geothermie en Warmtenet Noordwest. U bent over dit project de afgelopen 3 jaar regelmatig geïnformeerd en heeft daarover diverse besluiten genomen. Naast dit majeure energieproject vervult WarmteStad een belangrijke rol in warmtekoudeopslagsystemen. Bij de oprichting van WarmteStad, begin 2014, is het exploiteren van WKO's ook benoemt als een kerntaak. Zo behoort WKO Europapark sinds 2015 tot het areaal van WarmteStad.

Uitbreiding WKO areaal
WarmteStad wil nu de collectieve WKO-bronnen in het Ebbingekwartier en de Grunobuurt, onderdeel van het WKO-pakket NDEA, overnemen. De huidige eigenaar van NDEA is Rendo. Met deze bronnen versterkt WarmteStad haar positie in de markt. Bovendien zijn deze bronnen gelegen in regiegebieden uit de "Stad Verdiept". Zowel binnen de Grunobuurt en het naastgelegen Stationsgebied als binnen het Ebbingekwartier en noordzijde UMCG zijn nog belangrijke nieuwbouwontwikkelingen. Deze kunnen dan aardgasloos aangelegd worden met al een duurzaam alternatief voor warmte binnen bereik. Met het aankopen van NDEA verkrijgt WarmteStad niet alleen de installaties maar ook de bijbehorende vergunning om de bodem

Afgehandeld en naar archief Paraaf Datum

onder Ebbingekwartier en Grunobuurt te exploiteren. WarmteStad werkt bij geothermie en warmtenet Noordwest nauw samen met alle woningbouwcorporaties. In Ebbingekwartier en Grunobuurt spelen de woningbouwcorporaties ook een belangrijke rol. Met deze aankoop door de publieke onderneming WarmteStad is gewaarborgd dat nieuwbouw in deze gebieden en optimalisatie c.q. uitbreiding van de collectieve WKO-systemen integraal worden opgepakt en de maatschappelijke belangen goed in beeld zijn. Wanneer een andere partij deze bronnen verwerft is dit niet vanzelfsprekend en is de verdere doorontwikkeling van deze bronnen uiterst onzeker.

De activiteiten van NDEA zorgen voor een positieve operationele cash inflow in 2017 van €100.00,--0 die in de jaren daaropvolgend doorgroeit naar € 145.000 in 2021 en positief bijdraagt aan het resultaat. In 2017 en 2018 zijn de activiteiten van NDEA zelfs de enige winstgevende.

Ook organisatorisch is de overname van NDEA voor WarmteStad belangrijk. Het biedt de basis om de exploitatie-organisatie (daadwerkelijke warmtelevering, klantenbeheer, administratie, technische dienstverlening, storingsdienst etc.) vooruitlopend op het project Noordwest goed vorm te geven. Wanneer Noordwest in volle omvang operationeel wordt, is er dan al een ingeregeld organisatie.

Onderdeel van NDEA zijn ook twee bronnen buiten de stad (Harkstede en Gorredijk). Deze buitenstadse bronnen zijn renderend en vergen geen substantiële investeringen maar liggen buiten het bedieningsgebied van WarmteStad. Daarom worden deze bronnen op termijn weer afgestoten.

Over NDEA wordt al geruime tijd gesproken met de huidige eigenaar Rendo. Wanneer WarmteStad niet op korte termijn NDEA verwerft, is de kans groot dat Rendo de onderhandelingen staakt en op zoek gaat naar een andere koper. Dit betekent dat WarmteStad niet de gewenste economische en maatschappelijke positie verkrijgt in de markt van collectieve WKO's. Voorts, komt de komende jaren dan ook onze duurzaamheidsambities met betrekking tot WKO's in de knel.

Bijdrage WKO aan onze ambitie
De WKO's Ebbingekwartier, Grunobuurt en Europapark leveren al duurzame warmte en koude voor circa 500 woningequivalenten. Maar belangrijker is dat ze een groot potentieel bieden om nieuwbouw aan te sluiten. In 2021 is WarmteStad met haar WKO's gegroeid naar levering van circa 2.500 woningequivalenten warmte en koude en bespaart jaarlijks circa 2,5 miljoen kuub aan aardgas.

WKO in FMJP 2017 - 2021
Dit alles vergt investeringen in optimalisaties van deze WKO-bronnen en het aanleggen van leidingen naar nieuwbouw. Ook zijn voor de WKO-bron Europapark investeringen nodig om nog meer gebouwen aan te sluiten. WarmteStad heeft deze investeringen integraal in kaart gebracht, in de tijd gezet en tegen de verwachte inkomsten uitgezet. Dit Financieel Meerjarenplan (FMJP) vormt het raamwerk waarbinnen WarmteStad acteert. Naast een overzicht van kosten en inkomsten legt WarmteStad in het FMJP haar financieringsbehoefte neer. Het FMJP laat zien dat met de aankoop van NDEA en met het aansluiten van nieuwe klanten op WKO Europapark, WKO Ebbingekwartier en WKO Grunobuurt er tot en met 2021 € 7.750.000,-- aan investeringen nodig zijn. De gemeente Groningen wordt gevraagd om daar € 3.875.000,-- van te financieren.

Financieringsvraag WarmteStad aan gemeente Groningen voor het FMJP 2017 - 2021:

2017	€ 2.000.000
2018	€ 1.275.000
2019	€ 225.000
2020	€ 200.000
2021	€ 175.000
Totaal	€ 3.875.000

Financiering vanuit de aandeelhouders
De huidige positie van WarmteStad als beginnende onderneming, met ook nog een complex project als geothermie en warmtenet Noordwest in portefeuille, maakt dat WarmteStad voor het FMJP niet op eigen kracht externe financiering kan aantrekken en afhankelijk is van haar aandeelhouders.

Ons college heeft ingestemd met het FMJP en als gevolg daarvan besloten om WarmteStad een lening te verstrekken voor 2017. Zo kan WarmteStad overgaan tot de aankoop van NDEA van de huidige eigenaar Rendo maar ook de vervolginvesteringen die nodig zijn om meer panden aan te sluiten op WKO Europapark verwezenlijken.

Bij een lening aan een verbonden partij is een toevoeging aan het weerstandsvermogen nodig. Het risicoprofiel van WKO's is laag in verhouding tot het project Geothermie en Warmtenet Noordwest. Het gaat om een bewezen techniek en al bestaande bronnen. Daarom is het voorstel om het benodigde weerstandsvermogen ten behoeve van het FMJP op € 160.000 vast te stellen en te dekken uit de algemene egalisatie reserve (AER). Dit is 8% van de uitstaande lening en conform het gemiddelde percentage uit het Treasurystatuut. Opgemerkt moet worden dat de AER onderdeel is van het gemeentelijk weerstandsvermogen en dus de ratio in het weerstandsvermogen tussen risico's en reserves enigszins verslechterd.

Er resteert voor 2018 - 2021 op basis van het FMJP 2017 – 2021 nog een financieringsbehoefte van WarmteStad van 1.875.000 euro. Met het aankopen van de bronnen van NDEA ligt investeren in aansluiten van nieuwe klanten in de periode 2018 tot en met 2021 voor de hand. Het streven is immers de potentie van de bronnen maximaal te benutten. Ons college is voornemens om voor de jaarschijven 2018 tot en met 2021 van het FMJP de financiering te verstrekken. De dekking van het daarvoor benodigde weerstandvermogen wordt betrokken bij de behandeling van de gemeentebegroting 2018.

Overbruggingskrediet geothermie en warmtenet Noordwest
In oktober 2016 werd duidelijk dat de bank financiering beschikbaar stelt nadat de boring succesvol is gebleken. Hierdoor ontstaat een grotere piek aan investeringen met eigen vermogen dan in juni 2016 bij het investeringsbesluit was aangenomen. Op 29 november 2016 hebben wij u geïnformeerd dat een overbruggingskrediet vanuit de aandeelhouders wordt voorzien voor het project geothermie en warmtenet Noordwest. Inmiddels zijn de details duidelijk en heeft WarmteStad deze overbrugging begroot. Rekening houdend met genoemde financieringsconditie vanuit de bank, de uitloop in planning en de recentste kostenramingen is op basis van de geactualiseerde business case een liquiditeitsprognose opgesteld. Daarin becijfert WarmteStad een extra vermogensvraag van ruim 6 miljoen euro die start in het vierde kwartaal van 2017. Het verzoek voor overbruggingskrediet aan de gemeente Groningen is € 3.058.000,--.

Ondanks een overbruggingskrediet is de business case nog zeer robuust. Het rendement (IRR) voldoet aan de uitgangspunten die wij daarbij hanteren. Ons college heeft dan ook besloten het overbruggingskrediet te verstrekken. Opgemerkt moet worden dat dit overbruggingskrediet is gebaseerd op prognoses en ramingen uit de geüpdatet business case. Het nu voorziene overbruggingskrediet kan bij onverhoopte extra vertraging oplopen. Daarentegen is het ook voorstelbaar dat bij aanbestedingsvoordelen het bedrag lager kan uitvallen. Rond de zomer, wanneer de meest cruciale aanbestedingen zijn afgerond, kan definitief worden opgemaakt welk overbruggingskrediet nodig is. In geval dit substantieel afwijkt van het nu voorziene overbruggingskrediet wordt dit te zijner tijd aan de aandeelhouders voorgelegd.

Om het overbruggingskrediet te verstrekken is een toevoeging aan het weerstandsvermogen gewenst. Het risicoprofiel is overeenkomstig met wat is gehanteerd bij de besluitvorming over Geothermie in juni 2016. Dit komt neer op 18,5% van het uitgeleende bedrag. Het voorstel is dan ook om het benodigde weerstandsvermogen ten behoeve van het overbruggingskrediet op € 566.000 vast te stellen en te dekken uit de AER. Opgemerkt moet worden dat AER onderdeel is van het gemeentelijk weerstandsvermogen en daarmee de ratio in het weerstandsvermogen tussen risico's en reserves enigszins verslechterd.

Doorschuiven kapitaalverstrekking provincie van 2016 naar 2017
Bij het investeringsbesluit in juni 2016 is ingestemd met verstrekking aan WarmteStad BV van € 2.000.000 -- ten behoeve van het verwerven van agio aandelen in Warmtenet Noordwest BV door WarmteStad BV en deze te dekken uit de risicodragende lening van de provincie Groningen. Omdat WarmteStad dit deel niet in 2016 heeft afgeroepen regelt besluitpunt VI dat deze kapitaalvestrekking administratief doorschuift naar 2017.

Kader

Dit voorstel past in ons beleid om Groningen in 2035 energie neutraal te maken zoals in de nota 'Groningen geeft Energie' uit 2015 is vastgesteld. Daarin werd voor verduurzaming van warmte een grote rol voorzien die is uitgewerkt in de Warmtevisie. Met het recent aan u gepresenteerde actieplan Groningen Aardgasloos 2035 zijn de ambities op het spoor 'warmte' nogmaals bestendigd.

Begin 2014 heeft uw raad ingestemd met de oprichting van WarmteStad. De onderneming om een voortrekkersrol te vervullen bij deze transitie van onze warmtevoorziening. Dit voorstel past in de ambities die wij destijds geformuleerd hebben voor WarmteStad.

Met de nota "Stad Verdiept" uit 2012 wijst de gemeente diverse regiegebieden aan. In deze regiegebieden heeft de gemeente de coördinatie en is WarmteStad de voor de hand liggende partij om de exploitatie op zich te nemen.

Tot slot is de nota 'verbonden partijen' van toepassing op WarmteStad en geldt voor het verstrekken van leningen het Treasurystatuut. Conform deze nota's fungeert het college van B&W als aandeelhouder en is het verstrekken van een lening een collegebevoegdheid. Gezien het karakter van dit aandeelhoudersbesluit, (ruim € 5 miljoen euro rekening courant ter beschikking te stellen) zouden wij normaliter dit besluit middel een brief voor wensen en bedenkingen aan u voorleggen. Echter uw besluit over de dekking uit de AER is bepalend voor het wel of niet verstrekken van de leningen. Derhalve vragen wij u in formele zin ook te besluiten om geen wensen en bedenkingen te hebben.

Argumenten en afwegingen

De geschetste ambities uit FMJP 2017 – 2021 passen in de route die de gemeente heeft ingezet op het spoor warmte. WarmteStad vormt voor de gemeente een essentiële schakel in het bereiken van de publieke doelstellingen. WarmteStad zit in een fase waar de kosten sterk voor de baat uitgaan en dus financieel afhankelijk is van haar aandeelhouders. Wanneer de vervolgfinanciering uitblijft, komt WarmteStad niet tot volle wasdom en wordt de effectiviteit van eerdere investeringen in WarmteStad ondermijnd. Daarentegen is WarmteStad een nutsonderneming, nagenoeg gevrijwaard van economische conjunctuur, met een robuuste hoeveelheid klanten en daarmee dito inkomstenstroom. Voor nutsbedrijven gelden in algemene zin grote initiële investeringen met relatief lange terugverdientijden. Dit overziend hebben wij besloten de gevraagde vervolgfinanciering aan WarmteStad ter beschikking te stellen middels een lening.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

Voor geothemie en warmtenet Noordwest geldt dat de afgelopen jaren diverse momenten zijn georganiseerd met bewoners en belanghebbenden. Dit is betrokken bij de besluitvorming over dit project in juni 2016. Voor de uitvoering van dit project is een zorgvuldig omgevings- en communicatieplan opgezet.

Aangaande de WKO's geldt dat het om bestaande bronnen gaat die op meer panden worden aangesloten. Voor de WKO bronnen Ebbingekwartier en Grunobuurt geldt dat WarmteStad met de aankoop van deze bronnen ook de klantcontacten overneemt van Rendo. WarmteStad heeft daarin zorgvuldigheid en billijkheid hoog in het vaandel.

Financiële consequenties

Risico en weerstandsvermogen

Risico's overbruggingskrediet
Het karakter en de financiële omvang van de projecten van WarmteStad rechtvaardigt een toevoeging aan het weerstandsvermogen. Op basis van het Treasurystatuut van de gemeente wordt het risicoprofiel op projectniveau beoordeeld. Bij de beoordeling van het risico wordt het kans dat het risico zich zal voordoen vastgesteld. Waarbij ook wordt gekeken naar de aard en omvang van de activiteiten. Het risicoprofiel voor het overbruggingskrediet is reeds beoordeeld en gedeeld met de raad (raadsvoorstel - Investering geothermie en warmtenet Noordwest). En is vastgesteld op 18,5%. Normaliter wordt bij geldleningen aan derden in het Treasurystatuut uitgegaan van een gemiddeld risico van 8% van de omvang van de lening als basis voor het weerstandvermogen.

De vraag is gerechtvaardigd of de gemeente nog extra risico loopt met dit overbruggingskrediet en het latere instapmoment van de bank. In juni 2016 is het risico van optreden van het mislukken van de bron op < 2% bepaald. Ook is van de geothermische bronnen die tot op heden in Nederland zijn geboord er geen één mislukt. Wij schatten de kans dat de put ongeschikt is, nog steeds als zeer gering.

In geval de put onverhoopt geen of onvoldoende vermogen levert wordt 85% gedekt uit de Regeling Nationale EZ Subsidies (RNES). Uitgangspunt blijft dat de warmteonderneming die verder gaat op biomassa niet wordt belast met restschuld uit de mislukte geothermische bron. De investeringen tot met de eerste boring (behoudens de kosten van het boren zelf) zijn ook van belang voor een warmtenet op basis van een biomassacentrale. Voor de biomassacentrale moet te zijner tijd wel opnieuw externe financiering worden aangetrokken. In tegenstelling tot geothermie gaat het om een investering in een bestaande productietechniek met weinig onzekerheden en bovendien gaat om een aannemelijk lagere investeringsbedrag. Vanuit die optiek is de financiering eenvoudiger dan voor geothermie. Dit overziend is het risicoprofiel (relatieve risico) bij het mislukken van de bron gelijk aan die in het raadsvoorstel in juni 2016. Omdat door het verstrekken van deze additionele lening wij een groter bedrag hebben uitstaan bij WarmteStad, is het risico voor de gemeente verder gestegen. Daarom wordt zoals hierboven verwoord conform het risicoprofiel van 18,5% een risicobuffer gereserveerd ten laste van de AER.

Risico's FMJP (WKO's)
Het karakter en de financiële omvang van de projecten van WarmteStad rechtvaardigt een toevoeging aan het weerstandsvermogen. Op basis van het Treasurystatuut wordt het risicoprofiel op projectniveau beoordeeld. Bij de beoordeling van het risico wordt het kans dat het risico zich zal voordoen vastgesteld. Waarbij ook wordt gekeken naar de aard en omvang van de activiteiten. De risico's omtrent WKO's, waarvan er al veel in de stad in bedrijf zijn en wat een bewezen techniek is, zijn lager dan bij Geothermie. Daarom wordt het risicoprofiel conform het Treasurystatuut als 8% beoordeeld. Het te reserveren weerstandsvermogen voor de investering in NDEA bedraagt derhalve € 160.000. NDEA betreft al draaiende bronnen die momenteel al winstgevend zijn. In de overnameprijs is rekening gehouden met de aangetoonde performance (technisch en financieel) van de installaties en performance verbeterende investeringen. Voorts kent WKO een laag risico profiel gezien:

1. WKO een bewezen (ervaring vanaf begin jaren negentig) en eenvoudige techniek is.
2. Waterbedrijf Groningen, als partner in het project, ruime ervaring heeft met bron en distributie techniek. Dat verlaagt eventuele resterende risico's aanzienlijk.
3. WarmteStad reeds positie heeft (WKO Europapark en met NDEA krijgt), de bronnen en eerste leidingwerk zijn succesvol gerealiseerd en werkt goed (geen of laag constructie risico).
4. Nieuwbouw wordt door wet- en regelgeving gedwongen steeds energiezuiniger te worden gerealiseerd. Daarvoor is een duurzame invulling van de warmtevoorziening onontkoombaar. Het collectieve WKO systeem is voor projectontwikkelaars een eenvoudige manier om de energievoorziening te verduurzamen. Op het Europapark, maar ook Ebbingekwartier wordt volop nieuwbouw gepleegd. Alle nieuwbouw ontwikkelingen sluiten tot op heden aan op WKO Europapark. Dit onderschrijft de sterke propositie van WarmteStad
5. Door de keuze van de collectieve bronposities kan WKO nagenoeg alleen door WarmteStad worden ontwikkeld. De ondergrondse ruimte is schaars en met collectieve bron wordt voorkomen dat interferentie met andere bronnen ontstaat.

Het is daarom reëel om voor deze (WKO)activiteiten een lager risicoprofiel met navenant lager weerstandsvermogen te hanteren. Op het totaal van de gevraagde investeringen is het aandeel van de overname van NDEA vrij bescheiden.

Weerstandsvermogen
Met WarmteStad begeven wij ons in een sector waar wij als gemeente weinig ervaring hebben. Daarom is ons er alles aan gelegen om een veilige marge te hanteren voor het beschikbaar stellen van een bijdrage aan het weerstandsvermogen. Alles overziend menen wij daarom dat een extra reservering van € 726.000 als risicobuffer voldoende is als weerstandsvermogen.

Er zit niet alleen een groot verschil tussen het risicoprofiel van de WKO's en geothermie en warmtenet Noordwest. Ook de fase waarin WarmteStad zit, bepaalt de grootte van het risicoprofiel. Wanneer de eerste boring van de geothermische bron aantoont dat de bron het verwachte vermogen levert, wordt het

risicoprofiel van WarmteStad als geheel kleiner. Daarom is het voorstel het risicoprofiel van de verbonden partij WarmteStad jaarlijks bij te stellen, te beginnen met zodra de geothermische bron functioneert.

Begrotingswijziging

Begrotingswijziging 2017
Vervolgfinanciering WarmteStad

Betrokken directie(s)	**Stadsontwikkeling en SSC**
Naam voorstel	**Vervolgfinanciering WarmteStad**
Besluitvorming (orgaan)	**Raad**
Incidenteel / Structureel	**I**
Soort wijziging	Exploitatie

Financiële begrotingswijziging *Bedragen x 1.000 euro*

Programma	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev.res.	Onttr. res.	Saldo na res. mut.
08. Wonen	08.4 Kwaliteit woningvoorraad	SO Beleid en Ontwerp	I	2.000	2.000	0			0
TOTALEN BEGROTINGSWIJZIGING				**2.000**	**2.000**	**0**	**0**	**0**	**0**

Financiële betrokkenheid gemeente bij WarmteStad

In februari 2014, bij de oprichting van Warmtestad, is besloten € 1.500.000,-- te investeren in WKO Europark. Waterbedrijf Groningen en gemeente Groningen hebben ieder hiervoor € 750.000,-- beschikbaar gesteld middels een rekening-courant. Daarbij is een bestemmingsreserve ter grootte van € 57.000,-- ingesteld, gedekt uit het programma Groningen Geeft Energie.

In juni 2016 heeft de gemeenteraad besloten om € 7.000.000,-- in WarmteStad te investeren ten behoeve van het opbouwen van eigen vermogen voor geothermie en warmtenet Noordwest. De structurele kapitaalslasten voor de gemeente van € 175.000,-- zijn gedekt uit € 150.000,-- structureel geothermie in de begroting 2016 en € 25.000,-- uit het programma Groningen Geeft Energie.

Ook is in juni besloten om € 2.000.000,-- aan eigen vermogen ter beschikking te stellen die gedekt zijn uit een risicodragende lening van de provincie.

In juni 2016 is € 1.300.000,-- toegevoegd aan het weerstandvermogen als afdekking van het risico van de investeringen in geothermie en warmtenet Noordwest. De dekking is gevonden in de begroting 2016 voor € 1.000.000,-- en voor € 300.000,-- in het programma Groningen Geeft Energie.

Deze eerdere financiering samen met onderhavige vervolgfinanciering maakt dat de financiële relatie tussen gemeente en WarmteStad er als volgt uitziet:

	Rekening Courant	Eigen vermogen
Oprichting / WKO Europapark	€ 750.000	
Geothermie Noordwest		€ 7.000.000
Geothermie Noordwest (lening provincie)		€ 2.000.000
FMJP 2017	€ 2.000.000	
Overbruggingskrediet geothermie NW	€ 3.058.000	
Totaal	€ 5.808.000	€ 9.000.000

Rendement en aflossing

Eigen vermogen geothermie en warmtenet Noordwest
Aangaande het rendement op eigen vermogen geothermie en warmtenet Noordwest geldt dat, conform de besluitvorming in juni 2016, die bijna 8% bedraagt over de looptijd van 30 jaar.

Overbruggingskrediet geothermie en warmtenet Noordwest
Aangaande het aflossen van het overbruggingskrediet van € 3.058.000,-- is afgesproken dat dit gebeurt zo spoedig mogelijk na het instappen van de bank (maximaal 1 jaar).

Rekening-courant
Aangaande het resterende deel van de rekening-courant (€ 750.000 WKO Europapark en € 2.000.000,-- FMJP, jaar 2017) geldt dat WarmteStad vanaf 2021 verwacht het eerste positieve bedrijfsresultaat te hebben. Rekening houdend met de aflossing van het externe vermogen voor geothermie en warmtenet Noordwest wordt op dit moment voorzien dat in 2031 Warmtestad de rekening-courant heeft afgelost.

Overige consequenties

N.v.t.

Vervolg

Op het gedeelte van het FMJP voor 2018 - 2021 komen wij in de begrotingsvoorstellen 2018 terug.

Lange Termijn Agenda

N.v.t.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink